

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра овочівництва і закритого ґрунту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декаан агробіологічного факультету

Віталій КОВАЛЕНКО

« 23 » 05 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

овочівництва і закритого ґрунту

Протокол № 12 від «21» травня 2024 р.

Завідувач кафедри

Іван ФЕДОСІЙ

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Садівництво

та виноградарство»

Іван ФЕДОСІЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАСІННИЦТВО ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР

Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	203 «Садівництво та виноградарство»
Освітня програма	Садівництво та виноградарство
Факультет	агробіологічний

Розробники: доцент, кандидат с.-г. наук, доцент Бобось Ірина Макарівна,
старший викладач, кандидат с.-г. наук Комар Олександр Олександрович

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни Насінництво овочевих культур

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	203 «Садівництво та виноградарство»	
Освітня програма	Садівництво та виноградарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	3	5
Семестр	6	9
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	2
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	0
Лабораторні заняття	<i>0 год.</i>	0
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>118 год.</i>
Індивідуальні завдання	<i>0 год.</i>	0
Всього	<i>120 год.</i>	<i>120 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>4 год.</i>	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета: дати студентам глибокі знання з теорії та практики насінницької роботи. Головним завданням насінництва є реалізація досягнень селекції, збереження в процесі розмноження сортів і гібридів усіх морфологічних ознак і біологічних властивостей насіння. Насінництво – наука, предметом якої є розробка організаційних форм і технологічних прийомів одержання високоякісного насіння сортів і гібридів, включених до Державного реєстру сортів рослин України.

Основна мета насінництва – найбільш повна реалізація урожайних можливостей сортів (гібридів) із збереженням їхніх господарсько-біологічних властивостей з використанням методів генетики, біотехнології, рослинництва, фітопатології та інших наук.

Завданням дисципліни є підготовка фахівців до самостійної роботи у с.-г. підприємствах, державних та фермерських господарствах різних форм власності, теоретичне і практичне вивчення студентами насінництва овочевих культур.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: значення генетичних ресурсів в аграрному секторі економіки України та за кордоном, основні причини, що зумовлюють створення нових; завдання насінництва в сучасних умовах; методику проведення Державної кваліфікаційної експертизи (ДКЕ); організацію та технологію насінництва; сортовий контроль якостей насіння та посівів; документацію сортового насіння.

вміти: визначати основні завдання та питання насінництва; виконувати насінницькі роботи в розсадниках селекційного процесу; складати технологічні карти виробництва сортового насіння; проводити сортові та видові прополки посівів.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

спеціальні (фахові) компетентності (СК): СК 2. Здатність використовувати навички для вирощування посадкового матеріалу плодкових, ягідних культур і винограду, розмноження овоче-баштанних рослин у відкритому і закритому ґрунті та грибів.

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН 12. Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насінневого та посадкового матеріалу плодовоовочевих культур та винограду відповідно до встановлених вимог.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усьо го	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Наукові основи та організаційні засади насінництва овочевих культур														
Тема 1. Сучасний стан і перспективи розвитку насінництва в Україні та за кордоном	1	9	2	0	2	0	5	10	2	0	0	0	8	
Тема 2. Теоретичні і наукові основи насінництва.	2	9	2	0	2	0	5	10	0	0	0	0	10	
Тема 3. Організаційні засади насінництва	3	9	2	0	2	0	5	10	0	0	0	0	10	
Тема 4. Вплив умов вирощування на господарсько-	4-5	13	4	0	4	0	5	10	0	0	0	0	10	

цінні показники насіння													
Тема 5. Збирання, післязбиральна доробка насінників і насіння	6-7	11	3	0	3	0	5	10	0	0	0	0	10
Тема 6. Використання методів біотехнології у насінництві овочевих і баштанних культур	8	9	2	0	2	0	5	10	0	0	0	0	10
Разом за змістовим модулем 1	8	60	15	0	15	0	30	60	2	0	0	0	58
Змістовий модуль 2. Принципи технології вирощування насіння та розрахунків у насінництві овочевих культур													
Тема 7. Вирощування насіння однорічних овочевих культур	9-10	20	5	0	5	0	10	20	0	0	0	0	20
Тема 8. Вирощування насіння дворічних овочевих культур	11-12	20	5	0	5	0	10	20	0	0	0	0	20
Тема 9. Вирощування насіння багаторічних овочевих культур	13-15	20	5	0	5	0	10	20	0	0	0	0	20
Разом за змістовим модулем 2		60	15	0	15	0	30	60	0	0	0	0	60
Усього годин		120	30	0	30	0	60	120	2	0	0	0	118

3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Біологічні основи формування насіння	2
2	Методика проведення польових обстежень.	2
3	Ведення документації, порядок організації насінневого контролю суб'єктами насінництва в Україні.	2
4	Принципи розрахунків у насінництві овочевих культур	4
5	Визначення етапів і фаз досягання насіння овочевих культур.	3
6	Способи оздоровлення садивного матеріалу.	2

7	Особливості проведення комплексу робіт у насінництві однорічних овочевих культур. Інспектування посівів, документація при проведенні інспектування	5
8	Особливості проведення комплексу робіт у насінництві дворічних овочевих культур. Інспектування посівів, документація при проведенні інспектування	5
9	Особливості проведення комплексу робіт у насінництві багаторічних овочевих культур. Інспектування посівів, документація при проведенні інспектування	5
	Всього	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи організації насінницьких сівозмін і розміщення в них овочевих культур	6
2	Державне регулювання виробництва, реалізації, використання насінневого матеріалу сортів овочевих культур	6
3	Правове регулювання сортового контролю насінницьких посівів овочевих культур за міжнародними стандартами	6
4	Вимог до сортових і посівних якостей насіння овочевих культур за міжнародними стандартами	6
6	Клональне мікророзмноження часнику.	6
7	Принципи організації насінницьких посівів однорічних овочевих культур	10
8	Принципи організації насінницьких посівів дворічних овочевих культур	10
9	Принципи організації насінницьких посівів багаторічних овочевих культур	10
	Всього	60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- розрахункові роботи;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, семінар);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні заняття);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на семінарах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4868>)
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники);
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Насінництво овочевих культур: навчальний посібник / за ред. О.Д. Вітанова. 2-е вид. перероб. Вінниця: ТОВ «Твори», 2018. - 254 с.
2. ДСТУ 2240-93 Насіння сільськогосподарських культур. Сортові та посівні якості. Технічні умови.
3. ДСТУ 8439:2015 Насіння овочевих і баштанних рослин та кормових коренеплодів. Документація.
4. ДСТУ 6015:2008 Насіння огірка, кабачка, патисона. Технологія вирощування. Загальні вимоги.

5. ДСТУ 8072:2015 Насіння цибулі ріпчастої. Технологія вирощування. Загальні вимоги.
6. ДСТУ 8470:2015 Томат (помідор). Технологія вирощування гібридного насіння в захищеному ґрунті. Загальні вимоги.
7. ДСТУ 2115-92 (ГОСТ 20455-93) ГОСТ 20455-93 Насіння коріандру. Сортові і посівні якості. Технічні умови.
8. ДСТУ ISO 6574:2005; ISO 6574:1986 “Насіння селери (*Arium graveolens* Linnaeus). Технічні умови.
9. ДСТУ 6006:2008 “Насіння овочевих, баштанних культур та кормових коренеплодів. Пакування, маркування та зберігання. Технічні умови.
10. Зміна № 1 до ДСТУ 6006:2008 “Насіння овочевих, баштанних культур та кормових коренеплодів. Пакування, маркування, транспортування та зберігання. Технічні умови.
11. ДСТУ 5046:2008 “Насіння кавуна, дині, гарбуза. Технологія вирощування. Загальні вимоги.
12. ДСТУ 8667:2016 “Культури Овочеві. Молекулярно-генетичний метод ідентифікації сортів і гібридів” – Київ: Держспоживстандарт України, 2016. – 21с.
13. Івченко Т. В., Гончаренко В. Ю., Гончаров О. М., Яровий Г. І., Віщень Т. І. ДСТУ 7645:2014 “Культури овочеві. Метод вегетативного розмноження *in vitro* – Київ: Держспоживстандарт України, 2014. – 21с. – (Національний стандарт України) ДСТУ 2240-93 Насіння сільськогосподарських культур. Сортові та посівні якості. Технічні умови
14. ДСТУ 8439:2015 Насіння овочевих і баштанних рослин та кормових коренеплодів. Документація.
15. ДСТУ 6015:2008 Насіння огірка, кабачка, патисона. Технологія вирощування. Загальні вимоги.
16. ДСТУ 8072:2015 Насіння цибулі ріпчастої. Технологія вирощування. Загальні вимоги.
17. ДСТУ 8470:2015 Томат (помідор). Технологія вирощування гібридного насіння в захищеному ґрунті. Загальні вимоги.
18. ДСТУ 5046:2008 “Насіння кавуна, дині, гарбуза. Технологія вирощування. Загальні вимоги.
19. Інформаційно-довідкова система "Сорт" [Електронний ресурс] режим доступу: <http://sort.sops.gov.ua/search/search>
20. Інформаційно-довідкова система "Реєстр сортів" [Електронний ресурс] режим доступу: <http://service.ukragroexpert.com.ua/>
21. Український Інститут Експертизи Сортів Рослин [Електронний ресурс] режим доступу: <https://sops.gov.ua>